

The background of the cover is a dark, atmospheric illustration. It features a central figure of a knight on a horse, wearing a crown and a surcoat with a cross, holding a long banner that flows across the top. To the right, another knight on a horse is visible, also with a cross on his surcoat. The scene is set against a backdrop of a sunset or sunrise, with a color palette dominated by deep reds, oranges, and dark greens. The overall mood is somber and epic.

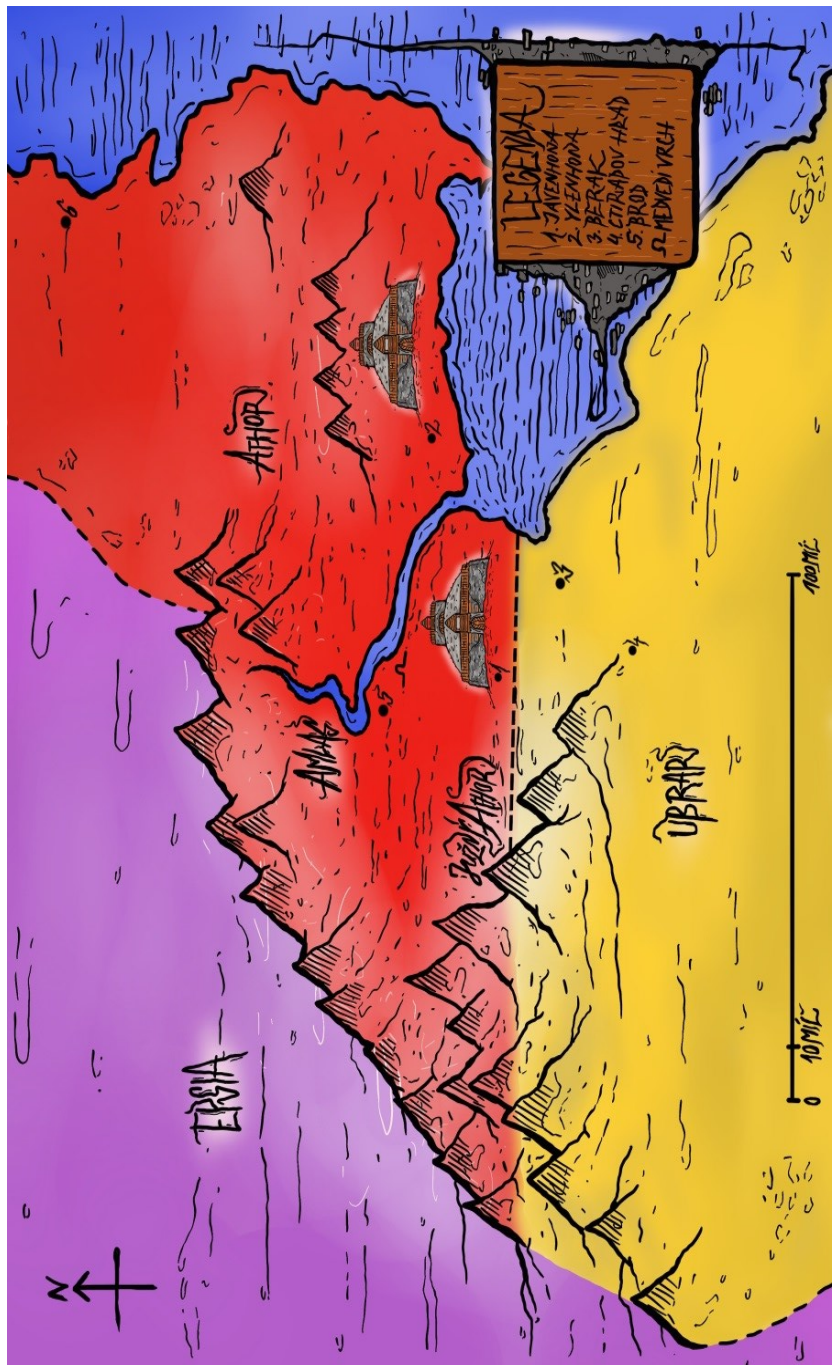
enribook

LUKÁŠ ZELEŇAK

Dedičstvo

DRUHÝ DIEL SÉRIE

KNIEŽATÁ SOTHORU

LEGNA
1. JAVENHODA
2. YLENHODA
3. BERAK
4. CTRIAHOV HRAZD
5. BROD

AHOR

AMAR

JAVEN AHOR

UPRARI

TERIA

10 MILES

0 10 MILES

LUKÁŠ ZELEŇAK

Dedičstvo

DRUHÝ DIEL SÉRIE

KNIEŽATÁ SOTHORU

enribook

Copyright © Lukáš Zeleňak
2024 Cover © Shutterstock
Illustrations © Erik Kropuch
Cover design © Erika Jarkovská
Cover Layout © Martin Žiak
Slovak edition © Enribook 2024
ISBN 978-80-89948-98-7

Prolog

Prichádzajúcu zimu bolo cítiť vo vzduchu. V posledných dňoch namiesto dažďa padal sneh a slnko zachádzalo za hory už popoludní.

Tiene tiahnuce sa od lesa dosahovali na kolibu s košiarom. Pod previsom strechy, na úzkej lavici prisunutej k stene, sedeli bača a jeho žena. Dívali sa na mladého valacha, ako s pomocou huňatého psa zaháňa ovce do košiara.

„Ide mu to lepšie než mne,“ zhodnotil mladíkov výkon bača.

„Robí to, odkedy sa naučil chodiť,“ odvetila jeho žena. „Na rozdiel od teba.“

„Človek by povedal, že po pätnástich rokoch chovu oviec by ma nemal šikovnosťou zatieniť nejaký holo-briadok,“ povzdychol si bača a prehrabol si šedivejúcu hrivu zlatých vlasov. „Pravdou však je, že som tomu nikdy neprišiel na chuť.“

Bačovka si všimla, ako jej muž dvakrát alebo trikrát zovrel prsty v päšť, akoby sa snažil uchopiť rukoväť neviditeľného meča.

„Mal by si mu to povedať.“

„Že je lepší v mojom remesle než ja sám? To určite,“ odfrkol si bača. „Stúpne mu to do hlavy a prestane ma počúvať. Viem, aký som bol v jeho veku.“

Po chvíli ticha, keď pochopil, na čo žena naráža, sa odvrátil od košiara a zadíval sa jej do tváre. Opätovala mu pohľad. Všimla si, že hoci jeho oči lemujú vrásky, sú rovnako jasné ako v deň, keď sa do nich zadívala prvýkrát. Jej muž Mstislav mohol zahodiť zbroj a navliecť sa do poddanských šiat, no jeho oči prezradili každému, kto im venoval pozornosť, že nie je tým, za koho sa vydáva. Hoci žije na salaši, nenarodil sa v kolibe.

„Doteraz si to nespomenula,“ pokračoval bača. „Čo sa zmenilo, že to vyťahuješ?“

„Pozri sa naňho,“ odpovedala Fialka a kývla bradou k synovi, ktorý práve zatváral vráta na košiari. „Dobre si ho obzri a spýtaj sa sám seba, či ho nie je škoda na to, aby celý život pásol ovce.“

Mstislav poslúchol a premeral si syna. Neočakával, že uvidí viac než toho istého chlapca, na ktorého sa díval každý deň, odkedy sa narodil.

Hoci Vladislav nemal ani pätnásť rokov, na svoj vek bol vysoký a dobre stavaný. Zlaté vlasy, ktoré zdedil po otcovi, mal na rozdiel od neho zastrihnuté nad ramenami, aby mu neprekážali pri práci. Nezaujato sa opieral o valašku a díval sa z kopca.

Chvíľu trvalo, než si to Mstislav všimol, ale keď to raz uvidel, nedokázal to už nevnímať. Hoci sa jeho syn narodil na salaši a celé dni trávil ťažkou prácou, chrbát mal rovný a ramená vystreté. Valaška, o ktorú sa opieral, mohla byť rovnako dobre mečom. Kým si obzeral strechy dediny v doline pod salašom, chlapec mal v tvári rovnaký výraz, aký mával on sám, keď si z výšky kon-

ského sedla obzeral nastúpené línie svojich bojovníkov. Stál tam hrdý ako lev a na dedinu hľadel, akoby mu patrila. Hoci oblečený v plátne, s kapcami na nohách, vyzeral ako stelesnenie majestátu, bojovník telom aj dušou.

„Ako som si to mohol nevšimnúť?“ hlesol Mstislav.

„Na vykopanie jamy môžeš použiť meč, no lopatu tým z neho nespravíš,“ poznamenala Fialka. „Vychoval si ho ako valacha, ale tým si nevymazal, čo má vpísané v krvi.“

„Kniežacia krv alebo nie, tu je v bezpečí,“ odvetil Mstislav. „Pätnásť rokov tu vládne mier a nie je dôvod domnievať sa, že sa to v najbližšom čase zmení. Bude pást ovce, založí si rodinu a prežije pokojný a spokojný život.“

„Len aby,“ chcela namietnuť Fialka, ale ostala ticho.

Vladislav si zastokol valašku za opasok a vyrazil smerom k nim. Nechcela, aby začul, o čom sa rozprávajú.

„Svojho kniežatstva som sa zriekol,“ prehodil ešte Mstislav a zdvihol sa z lavice. „Načo chlapcovi motať hlavu dedičstvom, na ktoré nemá nárok? Iba čo by sa trápil nad tým, čo by bolo keby.“

Mstislav veril – alebo aspoň dúfal –, že zatajovaním jeho pôvodu syna chráni. Fialka však tušila, že bez ohľadu na to, či sa Vladislav dozvie, kým skutočne je, alebo nie je, osud mu pokojný život nedopraje.

Ô pät' rokov neskôr

KAPITOLA PRVÁ

Meč predkov

Dedina pod salašom, kde žil Vladislav s rodičmi, nepatrila k veľkým. Tvorilo ju zopár zemľaniek a dve alebo tri chalupy postavené po stranách cesty. Na začiatku i na konci dediny stáli drevené stĺpy, do ktorých niečia skúsená ruka vyrezala tváre bohov aj démonov, aby odradili zlé sily. Skutočnú ochranu v podobe valu, palisády alebo ich kombinácie však osada nemala. Niežeby ju potrebovala. Po tom, čo si Athor a Ubrar rozdelili Sothor, na Východnom pobreží zavládol mier. Dedina sa nachádzala na juhozápade bývalého kniežatstva, spadala teda pod nadvládu Ubraru. Jej obyvateľom však výmena panstva životy ktovieako neovplyvnila. Stále pracovali šesť dní v týždni, aby mohli platiť dane vladykovi, ktorý časť z nich odvádzal vlastnému pánovi. Sothor alebo Ubrar, obyčajnému človeku to bolo jedno. Chlieb nezlacnel.

Na kraji osady, pod lesom, sa nachádzalo pohrebisko. Neznalé oko by nevidelo viac než niekoľko ma-

lých kopčekov, ktoré vrásnili inak jednoliate pasienky rozprestierajúce sa naokolo. Len domáci vedeli, že sú to v skutočnosti skromné mohyly.

Uprostred pohrebiska stála skupinka ľudí. Prázdne pohľady upierali do jamy, do ktorej pomocou povrazov spúšťali telo zabalené v plátne. Dlho bolo ticho, kým jeden z nich, plecnatý štyridsiatnik s vlasmi poniže lopatiek, neprikročil bližšie.

Z okraja sa pod jeho váhou do jamy zosypalo niekoľko hrudiek hlíny.

Mstislav spoza opaska vytasil lovecký nôž, chytil si dlhé pramene šedivejúcich zlatých vlasov za krkom a jedným švihom ich odrezal. Po tom, čo ich nechal dopadnúť na telo v hrobe, prešiel si čepeľou noža po predlaktí. Jeho krv kvapkala do jamy. Trvalo dlho, než odstúpil a obviazal si ranu.

Jeho príklad nasledoval Vladislav. Teraz, keď mal devätnásť rokov, bola jeho podoba s otcom ešte výraznejšia. S matkou mal spoločné iba oči – boli také tmavé, že sa v nich nedali rozoznať zrenice. Zo záhrenia košele vybral povádnutú fialku a hodil ju do hrobu. Hneď na to aj on ustúpil.

Bok po boku sa Mstislav a Vladislav dívali, ako sa ich známi lúčia s Fialkou – jednému bola manželkou, druhému matkou. Stáli tam ešte dlho po tom, čo ju zakryla nevelká mohyla z kamenia a hlíny, aj po tom, čo sa ostatní začali odoberať na tryznu¹.

„Mstislav,“ ozval sa dedinský fojt a chytil osloveného za rameno. „Nechaj ju, už ju nič nebolí. Poď, napijeme sa na jej pamiatku.“

¹ smútočná slávnosť na počesť mŕtveho

„Vezmi so sebou môjho syna, Slavomír,“ odvetil Mstislav nevýrazným hlasom. „Ja tu ešte chvíľu stojím.“

Keby takú požiadavku vyslovil niekto iný, Slavomír by mávol rukou a nechal by ho trúchliť. Teraz váhal. Za dvadsať rokov, ktoré prešli, odkedy sa Mstislav prisťahoval, mal dosť času spoznať priateľa. Vedel, že nepoznal bežné pocity, ako sú radosť alebo smútok. Keď sa tešil, oslavoval, akoby nemalo prísť ráno. Namiesto toho, aby smútil, utápal sa v čiernom žiali. Báł sa nechať ho osamote, pri hrobe svojej ženy, pretože by sa nečudoval, keby sa rozhodol siahnuť si na život. Zároveň sa zdráhal vyjaviť mu svoje obavy, pretože nechcel, aby sa jeho žiaľ premenil na hnev. Mstislav totiž dokázal zúriť ako besný, nebolo ťažké v ňom tento oheň vyvolať. Hlavne vtedy, keď si vypil. Za tri dni, ktoré ubehli, odkedy Fialka zomrela, Mstislav nebol triezvy ani chvíľu.

„Zo suchotín sa ešte nikto nevyliečil,“ prehovárал ho Slavomír. „Vedel si, že odíde, a vedela to aj ona. Ani to najmocnejšie knieža by ju pri živote neudržalo.“

Mstislav zaťal päste. Na sánke sa mu zavlňili žuvacie svaly. V tej chvíli zaburácal hrom a rozpršalo sa.

„Je preč,“ pokračoval Slavomír, nevšímajúc si priateľovu reakciu ani bičujúci dážď. „Pod' a pripí si na ňu. Viac už nezmôžeš.“

„Máš pravdu,“ prikývol napokon Mstislav a s tými slovami prijal svoj osud. Keď sklonil hlavu a zhrbil široké plecia, zdalo sa, že sa zmenšil. Hoci sa len pred rokom dožil štyridsiatky, v tej chvíli vyzeral na šesťdesiat. Preč boli jeho vystretý chrbát aj sila. Z kedysi mocného bojovníka ostal len starý bača.

Slavomír ho objal okolo pliec a s Vladislavom v zá-

vese ho odviedol za ostatnými trúchliacimi.

V nasledujúci deň, hneď zrána, sa Vladislav rozhodol narúbať drevo. Opäť sa blížila zima. Pastviny v okolí salaša už po niekoľký raz pokrýl sneh. Ovce väčšinu času trávili v košiari, kde sa krmili senom.

Ako sa mladík začal oháňať sekerou, všimol si, že ho z lavice pod strechou koliby pozoruje otec. Prekvapilo ho, že v ruke nedržel vak na pitie. Otec totiž pil pivo a víno bez rozdielu, aj keď ho nič netrápilo, nieto keď trúchlil.

Mladík pokrčil plecami a znovu sa zahnal. Otcov hlas za chrptom ho prekvapil. Nevšimol si ho prichádzať.

„Pod', niečo ti musím ukázať.“

Vladislav nerád odchádzal od nedokončenej roboty, ale poslúchol. Vedel, že by si vyslúžil možno aj zaucho, keby vzdoroval.

Mstislav syna odviedol do koliby a nechal ho sedieť v svetlici za stolom, zatiaľ čo sa po rebríku štvoral na pôjd. Netrvalo dlho, kým tam našiel, čo hľadal. Dole sa mu zostupovalo už ťažšie. Prekážal mu dva lakte dlhý predmet zabalený vo vlčej koži.

„Čo je to?“ ožil zvedavosťou Vladislav.

„Veď sa pozri,“ odpovedal Mstislav a položil balík na stôl.

Vladislav rozviazal prúžky kože, ktorými bola vlčia kožušina omotaná, a záhadný predmet rozbalil.

Tri palce široká čepeľ, hoci posiata vrubmi a škra-bancami, odrážala svetlo plameňov z pece, akoby bola

čerstvo naleštená. Krátku záštitu pokrývalo tepané zlato. Najzaujímavejšia však bola hlavica kožou opletenej rukoväte. Smaragd, ktorý ju dotváral, bol veľký ako jahoda. Rukoväť meča ovíjal kožený remienok, na ktorom viselo niekoľko trojuholníkovitých tesákov akéhosi predátora.

„To... to je...“

„Nádhera však?“ zatváril sa hrdo Mstislav a vzal zvieracie tesáky do dlane. „Skutočné dračie zuby. Sám som toho skurvysyna zmárnil.“

Vladislav nevnímal jeho slová. Nedokázal odtrhnúť oči od zlata a drahokamov. Zbraň vyzerala, akoby pochádzala z iného sveta, z miesta, kde mládenci ako on vedú vojská bohatierov do boja, namiesto toho, aby kydali ovčí hnoj a dávali pozor, aby sa im okolo stáda neobšmietali vlky.

„Kde si k tomu prišiel? Hádám si to neukradol?“ vyhŕkol.

Mstislav sa zachmúril. „Máš ma za zlodeja?“

„Nie, to nie,“ stiahol uši Vladislav. „Ale predsa, ako inak by obyčajný bača prišiel k takémuto klenotu?“

Mstislav sebou pri zmienke o bačovi nebadane trhol. S tým, kým sa stal, sa stále celkom nezmieril.

„Dostal som ho,“ odsekol a sťažka dosadol na lavicu oproti synovi. „Ak ho chceš, je tvoj. Je to tvoje rodové právo.“

„Rodové... právo?“ sťažka preglgol Vladislav.

Mstislav siahol po kameninovom krčahu, ktorý stál uprostred stola, a naliel z neho do dvoch krígľov. Vladislav prekvapene zažmurkal. Otec mu nezvykol núkať zo svojho piva. Ak si chcel vypíť, musel to robiť potajomky.

„Veľkí králi, sídlia v palácoch s tisíckou okien, nosia na hlavách koruny,“ začal Mstislav a mávol rukou.

„Zbytočné čačky, ktoré neplnia žiaden účel, len živia márnivosť. Kniežatá Sothoru korunu nikdy nenesli. Symbolom ich moci, ich práva vládnuť, bol tento meč. Úlohou kniežaťa nie je kŕmiť sa prepelicami a hovieť si na páperových poduškách, ale brániť ľud so zbraňou v ruke, na čele družiny bohatierov.“

Vladislav siahol po krígli a ponoril nos do pivnej peny.

Mstislav sa uškrnul a odpil si tiež. „Nenarodil som sa na tomto salaši,“ pokračoval. „Mňa a tvoju matku prijal starý bezdetný bača. Naučil ma svoje remeslo a za to sme ho dooptarovali, keď sa stal bezvládnym.“

„Kde si sa teda narodil?“ vzhliadol k nemu syn.

„Na kniežacom hrade v Javenhone,“ znela odpoveď. „Od trinástich rokov som vládol Sothoru ako knieža Mstislav II. Sothorský. Bol som posledným pánom slabodného Sothoru.“

„Knieža? Potom ja som...“ zahabkal Vladislav.

„Si môj syn a nič viac,“ zastavil ho Mstislav. „Záleží iba na vôli, potenciál neznamená nič. Čo z teba bude, je len na tebe, chlapče.“

Zima síce klopala na dvere, ale ešte nemrzlo do takej miery, aby potôčik, tečúci v blízkosti salaša, zamrzol. Na mieste, kde voda vyvierala zo zeme, sa vďaka veľkej skalnej priehlbine vytvorilo jazierko.

Vladislav sa pozrel na otca, akoby si pýtal uistenie, že sa rozhodol správne. Žiadne však nedostal. Túto voľbu musel vykonať sám.

Siahol na hrud', k dračím zubom. Utešoval sa, že kým

mu viseli okolo krku, nevzdával sa celého dedičstva. Vzápätí sa zahnal a hodil meč svojich predkov do chladných vôd jazera.